

ВСТУП

Ніколи не пізно робити те, що хочеш. І не важливо, що це.

Важливо дозволити собі. Без почуття провини, без накручувань, сорому і вагань.

Не крадучись у темноті: «А раптом побачать». Не ховаючись: «Що скажуть?», «Раптом це комусь не сподобається». Не вести діалоги — правильно чи неправильно. Що буде далі, що буде потім.

Просто робити.

Зараз, сьогодні, цієї миті. Адже вона не повториться.

Вдих — і стане минулим. Ще один — і вже 10, 20 років по тому.

І скільки б ти не гналася за нею — не встигнеш. Помахай на прощання їй хустинкою: «Ах, не відбулося». І можна знайти якогось «лося» для здійснення бажань, але тоді твоє життя перетвориться на зал очікувань. А мить все одно не повториться.

З приходом нового дня ніколи не настане завтра, воно завжди сьогодні.

І тупо гратися зі своїм сьогодні у піжмурки, коли ти вже в ньому є. Хіба що у твоєму сьогодні не ти, а хтось інший. Тоді хто ти?

Це питання не раз випадало на папір, висипалося піщинками крізь пальці, розліталось на друзки. Чи, навпаки — ти розбивалась об нього. Розбивалась, не знаючи відповіді. І ти соромилась, боялась і ніяковіла. Тобі здавалось, усі знають відповідь на це запитання, а тільки

ти — ні. І всі знають, що ти без відповіді. Ти — безвідповідна. З прискоренням ти намагалася вистрибнути звідси, щоб не відчувати. Ти вмовляєш себе, що не так вже й хотіла. І ховаєш очі.

А насправді вони теж не знають відповіді на свої запитання. Просто вони навчилися кидатися презирством, щоб ти не бачила, як вони ховають очі. І роблять це впевнено.

Будь і ти впевнена. Впевнена у собі!

У ТЕБЕ Є ТИ!

Вона лежала обличчям до стіни і дивилась в одну точку. То провалювалась у сон, то схоплювалась, ніби кудись запізнювалась.

Подушка декілька разів вже висохла від сліз. На столі в тарілочці без уваги пожовтів і обвітрився улюблений сир, а кава день у день ставала чорнішою з відчаю.

— Усе ж добре, Таню, я з тобою, — запевняв чоловік.

— Що тобі переживати: чоловік є, дім, дитина. Усі здорові. Живи й радій.

— Слухай, це вже не смішно. Скільки ти так будеш лежати? Про себе не думаєш, хоч про дитину подумай.

Слова не торкалися серця. Вони розбивались на порозі кімнати, котрісь вилітали у відчинену фрамугу, інші осідали на поличках, плутаючись з пилюкою. Таня не хотіла нікого бачити. Не хотіла говорити, чути, прокидатися.

П'ятирічний синочок ходив на пальчиках, щоб не порушити маминої тиші. Він зазирає до кімнати, підходив і мовчки притулявся до її спини, Таня ворушила його волосся рукою, але не поверталась. Коли дитина зачиняла за собою двері, Таня зіщулювалась ще більше.

Вона не хотіла жити.

За дверима шепотілись чоловік і мама. Володимир казав, що не має сили боротися, а мама плакала і вмовляла його потерпіти та бути поряд. Вони були у відчаї. Бачили, як згасає рідна людина, а як допомогти — не знали.

Приходили подруги. Навіть бабусю довелося залучати до операції порятунку:

- Ти сильна, справишся!
- Тримайся. Кому зараз добре?
- На цьому життя не закінчується.
- Що ти собі надумала. Усі живі, і це вже радість.

Але це все не про неї. У цих словах не було жодного, що говорило б: «Я тебе чую. Я відчуваю і поділяю твій біль. Я приймаю тебе, я поряд».

Цих слів вона чекала від усіх. Тоді ще не знала, що сказати їм мала собі сама.

У вересні Таня розпочала роботу в новому проєкті.

Мереживна витонченість, краса, ніжність — магазин жіночої білизни. Улюблена робота і несумісність щодо цінностей з керівництвом.

— Ти хто така? Та що ти там знаєш, — подібні слова вона чула на свою адресу не раз.

Вона не піддавала сумнівам висловлювання інших, засумнівалась у собі.

— А й справді, я нічого не знаю. Маркетингові тенденції змінюються мало не щодня. Я нічого не встигаю. Треба ще повчитися.

Ночами вона штудіювала онлайн-курси.

Уранці вислуховувала, що падають продажі, малі «охвати», не йдуть підписники.

Удень їй знову вказували на місце, а ввечері вона падала від фізичного та емоційного виснаження. Що більше прагнула довести свою цінність, то сильніше ранила себе.

Утома і невдоволення почали розгойдувати подружні взаємини.

— Звільнитись? Ні. Ще не час. Якщо люди говорять, що щось не так, значить треба над собою ще попрацювати.

Таня продовжувала шукати причини в собі, підточуючи самоцінність з різних боків. А потім прийшов карантин. Життя зависло на волосині. Таня впала від безсилля.

Минув місяць.

Білий простір: кімната, ліжка, постільна білизна. На вікнах білі довгі фіранки. Таня розплющила очі від тепло-го дотику руки на її голові. Біля ліжка стояла маленька дівчинка у довгій білій сорочині, гладила їй волосся і дивилася в очі.

— Чому ти лежиш? — запитала дівчинка.

— Я не хочу жити.

— Ти готова піти з цього світу?

— Не знаю.

— Ще вагаєшся — це добре. Адже в тебе є той, хто загине без тебе.

— Син? Так, йому буде гірко без мене. Але він впорається, у нього хороший тато і бабусі. Він не залишиться сам.

— Не тільки.

— Чоловік? Хороші чоловіки довго не засиджуються. Посумує трішки, і все минеться.

— У тебе є Я, — дівчинка взяла Таніну праву руку в долоньки, притулила до свого серця і ніжно погладила. — А я — це Ти.

Золоте тепле світло розлилося по всьому тілу. Легкий вітерець заворушив фіранки. Таня перевела погляд — за вікном світило Сонце. Коли повернулась у кімнату очима, дівчинки не було.

— Ей, де ти? — покликала тихенько Таня і прокинулась.

Вона лежала в себе в кімнаті на ліжку обличчям до вікна. Поряд сиділа улюблена собака Юккі. Дівчинка хаскі лагідно лизькала її праву руку. Таня усміхнулась, за останній місяць вперше. Погладила собаку і піднялася.

— Ну що, подружко? Гуляти?

Юккі на radoщах завиляла хвостом. Таня повільно одягнулась. Надворі їх зустріла весна. Було прохолодно, але сонячно. Таня йша помалу, ніби вчилась ходити наново. Усміхалася промінчику і цвіріньканню горобців.

Раптом почула дитячий гвалт. Двоє хлопчаків чіплялися до дівчинки, а вона не знала, як від них відбитись.

— Що це ви робите, невігласи?! Двоє на одну, та ще й дівчинку, а ну геть! — хлопці повтікали.

Таня підійшла ближче. Мала збирала розкидані по землі рукавички.

— Ти в порядку?

— Так, — схлипнула дівчинка.

Таня присіла навпочіпки і зустрілася очима з малою. Цей погляд був з її сну, тільки в сльозах. Таня витерла обличчя малої.

— Ніколи не терпи знущання і наругу. Йди звідти, де тебе ображають і недооцінюють. Не чекай від таких людей визнання. Тобі є кому за тебе постояти — у тебе є Ти! — дівчинка закивала, не зовсім розуміючи, про що говорила Таня.

Таня піднялася і взяла малу за руку.

— Де ти живеш? Ходім, я тебе проведу — і вони пішли до під'їзду маленької незнайомки.